

Podprogram „Moja rodina“

Intervenčno-sanačný sociálny program (§ 12, ods. 1, písm. d) a § 11 ods. 3 písm. b), b od 1. – 4., písm. d) § 45, ods. 1, písm. c)

1. Vymedzenie teoretického rámca podprogramu „Moja rodina“

Sanácia rodiny je súbor opatrení SPO, sociálnych služieb a ďalších opatrení a programov, ktoré sú poskytované alebo uložené prevažne rodičom detí a deťom, ktorých sociálny, fyzický a psychický vývin je ohrozený. Dôsledkom neriešenej alebo akútnej situácie ohrozenia dieťaťa môže byť jeho umiestnenie mimo rodinu. Základným princípom sanácie rodiny je podpora dieťaťa prostredníctvom pomoci jeho rodine. Klientom sanácie je celá rodina ako interakčný systém ohrozený zlou sociálnou situáciou. V rámci programu „Moja rodina“ intervenujeme v prirodzenom rodinnom prostredí alebo v priestoroch IC pre rodiny. Sociálnu intervenciu využívame na označenie zámerného zasahovania do spôsobov konania jednotlivcov, rodín, skupín či inštitúcií, do ich životných a pracovných podmienok, do štruktúry vzťahov a podobne. Sociálna intervencia je jediná účinná forma pomoci pri riešení sociálnych problémov, zvládání spoločenských a rodinných kríz, ktoré sú spojené s absenciou finančných, inštitucionálnych či právnych zdrojov pomoci. Úspešnosť intervencie je závislá od odbornej pripravenosti a fundovanosti sociálnych pracovníkov – realizátorov intervencií. Intervencia je viazaná na klienta – jednotlivca, rodinu, skupinu či komunitu – ako objekt sociálnej práce. Pri poskytovaní intervencie je vždy nutné: rešpektovať právo klienta na určenie hraníc intervencie, vrátane práva na odmietnutie pomoci, musí byť realizovaná transparentným a pre klienta zrozumiteľným spôsobom, rešpektovať právo klienta nahliadnuť do spisu, usilovať o dodržanie princípu dobrovoľnosti a súhlasu klienta s intervenciou, poskytnúť dostatočný priestor klientovi na prevzatie vlastnej zodpovednosti, rozhodovania a riešenia vlastnej situácie. V súvislosti so sociálnou intervenciou je dôležité využívať sociálnu podporu a sociálnu sieť.

2. Cieľ podprogramu

Cieľom podprogramu je predchádzať, zmierniť alebo eliminovať príčiny ohrozenia dieťaťa a poskytovať rodičom aj dieťaťu pomoc a podporu k zachovaniu rodiny ako celku. Konkrétne sa jedná o vykonávanie opatrení na predchádzanie vzniku, prehĺbovania a opakovania krízových situácií dieťaťa v prirodzenom rodinnom prostredí alebo náhradnom rodinnom prostredí. Ide napríklad o činnosti smerujúce k odvráteniu možnosti umiestnenia dieťaťa mimo rodinu a prevenciu násillia páchaného na dieťaťati. Cieľom podprogramu v prípade ak sa dieťa vracia do pôvodnej rodiny je pomáhať dieťaťu a jeho rodine, aby sa neopakovali dôvody umiestnenia dieťaťa v Centre pre deti a rodiny, predovšetkým upevňovaním návykov získaných počas sanačného programu. Pre deti prichádzajúce z Centra do náhradnej rodiny je cieľom podprogramu sprevádzať dieťa a rodinu a predchádzať krízovým situáciám v rodine ako aj krízové situácie v spolupráci s odborníkmi rieši.

3. Cieľová skupina podprogramu

- deti, u ktorých je ohrozený fyzický, psychický a sociálny vývin (z dôvodu rozpadu rodiny, krízovej situácie v rodine, nezvládnutých rodičovských zručností, sociálno-patologických javov v rodine, nedostatočnej starostlivosti a neuspokojovania základných životných potrieb či narušenej vzťahovej väzby),
- rodiny s dieťaťom, kde je riziko vyňatia dieťaťa z prirodzeného rodinného prostredia,
- rodiny, kde sa dieťa vrátilo po ukončení pobytu v Centre pre deti a rodiny,
- náhradná rodina, kde bolo dieťa umiestnené po ukončení pobytu v Centre pre deti a rodiny.

3.1. Kontraindikácia cieľových skupín pri zaradení do podprogramu

- podozrenie na násillie v rodine, násillie v rodine,

Podprogram „Moja rodina“

Intervenčno-sanačný sociálny program (§ 12, ods. 1, písm. d) a § 11 ods. 3 písm. b), b od 1. – 4., písm. d) § 45, ods. 1, písm. c)

- závažné psychiatrické diagnózy vyžadujúce intenzívnu zdravotnú starostlivosť alebo dlhodobú ústavnú liečbu v zdravotníckom zariadení,
- neliečená závislosť na alkohole, iných omamných látkach a iných foriem závislostí, ľudia aktuálne pod vplyvom alkoholu alebo inej drogy,
- závažné poruchy správania, agresivita, pri ktorých dieťa alebo rodič ohrozuje svoj život a zdravie zamestnancov v teréne alebo v Centre pre rodiny,
- závažné poruchy správania vyžadujúce starostlivosť v uzatvorenom režimovom zariadení,
- klienti, ktorí už prešli podobným programom už najmenej 2x a nepodarilo sa dosiahnuť zmeny,
- rodiny, ktoré nechcú, odmietajú spoluprácu, prípadne sa nemôžu z objektívnych dôvodov starať o maloleté dieťa/deti,
- znížený intelekt v ľahkom – strednom a ťažkom stupni, strednom a hlbokom pásme.

4. Forma podprogramu v kontexte počtu osôb

- a/ individuálna v kombinácii so skupinovou (rodina, širšia rodina),
- b/ skupinová.

5. Forma podprogramu v kontexte miesta - ambulatná a terénna.

6. Obsah a štruktúra podprogramu

Spôsob určenia sumy podľa § 89d ods. 3 zákona 305/2005Z.z. v zmysle § 28 bod 2 písm. c)

MODUL Č. 1: „Rodičovské zručnosti“ (Podpora a rozvoj)

Ø **Obsah Modulu Č. 1** – dlhodobá a systematická práca s rodičmi, prípadne s deťmi, pričom cieľom je podporiť vzájomné citové väzby rodičov s deťmi, rodičovskú zodpovednosť a zručnosti potrebné pri starostlivosti a výchove tak, aby boli zabezpečené podmienky pre zdravý fyzický, psychický i sociálny vývin detí.

V module zameranom na rodičovské zručnosti sa zameriavame na:

- rozvoj schopností rodiča porozumieť, čo jeho dieťa potrebuje (základné fyziologické potreby ako strava, oblečenie, potreba istoty a bezpečia, lásky, prijatia, úcty, sebaaktualizácie, sebarealizácie),
- rozvoj schopnosti rodiča tieto potreby uspokojovať,
- pomoc pri rozvíjaní výchovných zručností rodičov,
- pomoc pri hľadaní možností zmien pre rodičov a deti,
- pomoc rodičom vytvárať podnety adekvátne k veku a potrebám dieťaťa,
- nácvik rodičovského správania,
- vedenie rodičov k pomoci deťom pri príprave na vyučovanie,
- nácvik zadávania hraníc deťom, ich kontrola a ukládanie pochvál za ich dodržiavanie a adekvátnych sankcií za ich nedodržiavanie,
- podporu pozitívnych vzorcov správania rodičov formou oceňovania a pochvaly,
- pomoc rodine hľadať možnosti riešenia životných situácií, s ktorými si rodina nevie poradiť,
- nácvik hygienických návykov a odúčanie návykov, ktoré nie sú primerané veku,
- nácvik samoobslužných činností,
- podporovať schopnosť dieťaťa spracovávať emócie a regulovať správanie,
- podporovať kooperáciu rodičov v starostlivosti o dieťa,

Podprogram „Moja rodina“

Intervenčno-sanačný sociálny program (§ 12, ods. 1, písm. d) a § 11 ods. 3 písm. b), b od 1. – 4., písm. d) § 45, ods. 1, písm. c)

- podporovať spoločnú Životnú perspektívu a akceptovanie názoru dieťaťa,
- podporovať hĺbku a stálosť citových vzťahov medzi rodičmi a deťmi,
- podporovať toleranciu rodičov k poruchám a problémom vo vývoji dieťaťa s cieľom predchádzať neprimeraným výchovným prostriedkom a ohrozeniu dieťaťa násilím,
- viesť rodičov k tomu, aby boli dôslední v zabezpečení vhodného bývania, stravovania, zdravotnej starostlivosti a plnenia školskej dochádzky deťom,
- motivovať rodičov, aby umožnili deťom vyberať si záujmové krúžky podľa svojich záujmov, talentu, vlôh a preferencií,
- viesť rodičov k dohliadaniu nad prípravou detí na vyučovanie a byť im nápomocní pri príprave na vyučovanie, ak to potrebujú,
- viesť rodičov k zaujímaniu sa o to, ako a s kým trávia voľný čas,
- viesť rodičov, aby spolu s deťmi hľadali a vytvorili vyhovujúci denný režim, pravidlá a povinnosti pre všetkých,
- ujasniť si predstavy rodičov a detí o fungovaní domácnosti,
- motivovať rodičov k venovaniu dostatočnej pozornosti svojim deťom,
- viesť rodičov vnímať a rešpektovať potreby a požiadavky dieťaťa,
- viesť rodičov k predchádzaniu a riešeniu konfliktných a krízových situácií v rodine
- motivovať rodičov k vedeniu otvorených rozhovorov s deťmi primerane veku,
- motivovať deti k vedeniu otvorených rozhovorov s rodičmi,
- motivovať deti a rodičov k hľadaniu alternatív trávenia spoločného voľného času, ale aj individuálneho, podľa potrieb jednotlivých členov,
- viesť rodinu k vzájomnému sa rešpektovaniu,
- upozorniť rodičov na dôsledky vplyvu patologického prostredia na deti,
- upozorniť rodičov na dôsledky vyplývajúce z nedostatočnej starostlivosti o deti,
- zasiahnuť okamžite v prípade, že v rodine dochádza k porušovaniu práv detí,
- podporovať toleranciu rodičov k poruchám a problémom vo vývoji dieťaťa

Ø Štruktúra Modulu č. 1

MODUL Č. 1.1

Počet klientov:	2 klienti
Personálne požiadavky:	2× sociálny pracovník alebo 1× sociálny pracovník a 1× asistent sociálnej práce alebo 1× sociálny pracovník a 1× psychológ/špeciálny pedagóg/pedagóg
Počet hodín face to face:	60 hodín
Realizačná fáza:	ambulantnou a terénnou formou

MODUL Č. 1.2

Počet klientov:	3-5 klientov
Personálne požiadavky:	2× sociálny pracovník alebo 1× sociálny pracovník a 1× asistent sociálnej práce alebo 1× sociálny pracovník a 1× psychológ/špeciálny pedagóg/pedagóg
Počet stretnutí:	20 stretnutí
Realizačná fáza:	ambulantnou a terénnou formou

Podprogram „Moja rodina“

Intervenčno-sanačný sociálny program (§ 12, ods. 1, písm. d) a § 11 ods. 3 písm. b), b od 1. – 4., písm. d) § 45, ods. 1, písm. c)

MODUL Č. 1.3

Počet klientov:	6 a viac
Personálne požiadavky:	2× sociálny pracovník a 1× psychológ/špeciálny pedagóg/pedagóg alebo 1× sociálny pracovník a 1× asistent sociálnej práce a 1× psychológ/špeciálny pedagóg/pedagóg
Počet hodín face to face:	120 hodín
Realizačná fáza:	ambulantnou a terénnou formou

MODUL Č. 2: „Attachment“

Ø Obsah Modulu Č. 2

- pomoc skvalitňovať vzájomný vzťah rodičov, predchádzať eskalácii konfliktu a otvárať možnosti riešenia krízových situácií v rodine
- pomoc budovať vzťah rodičov k deťom s cieľom predchádzať násiliu páchaného na dieťaťi,
- pomoc vytvárať a posilňovať vzájomný vzťah medzi súrodencami,
- pomoc vytvárať a posilňovať vzájomný vzťah medzi rodičmi, deťmi a širšou rodinou, žijúcou v spoločnej domácnosti,
- pomoc rodičom porozumieť potrebám detí,
- pomoc pri objasňovaní jednotlivých rolí v rodine, rodinný manažment, pomoc rodičom vytvárať podnety adekvátne k veku a potrebám dieťaťa,
- nácvik zadávania hraníc deťom, ich kontrola a ukladanie pochvál za ich dodržiavanie a adekvátnych sankcií za ich nedodržiavanie,
- podporu pozitívnych vzorcov správania rodičov formou oceňovania a pochvaly,
- pomoc rodine hľadať možnosti riešenia životných situácií, s ktorými si rodina nevie poradiť,
- podporovať kooperáciu rodičov v starostlivosti o dieťa,
- podporovať spoločnú životnú perspektívu,
- podporovať hĺbku a stálosť citových vzťahov medzi rodičmi a deťmi,
- podporovať toleranciu rodičov k poruchám a problémom vo vývoji dieťaťa,
- motivovať rodičov, aby umožnili deťom vyberať si záujmové krúžky podľa svojich záujmov, talentu, vlôh a preferencií,
- viesť rodičov k zaujímaniu sa o to, ako a s kým trávia voľný čas,
- motivovať rodičov k venovaniu dostatočnej pozornosti svojim deťom,
- viesť rodičov vnímať a rešpektovať potreby a požiadavky dieťaťa,
- motivovať rodičov k vedeniu otvorených rozhovorov s deťmi primerane veku,
- motivovať deti k vedeniu otvorených rozhovorov s rodičmi,
- motivovať deti a rodičov k hľadaniu alternatív trávenia spoločného voľného času, ale aj individuálneho, podľa potrieb jednotlivých členov,
- viesť rodinu k vzájomnému sa rešpektovaniu,
- podporovať toleranciu rodičov k poruchám a problémom vo vývoji dieťaťa,
- povzbudzovať rodičov k rovnakému prístupu voči všetkým deťom,
- realizovať aktivity zamerané na utužovanie súrodeneckých väzieb.

Podprogram „Moja rodina“

Intervenčno-sanačný sociálny program (§ 12, ods. 1, písm. d) a § 11 ods. 3 písm. b), b od 1. – 4., písm. d) § 45, ods. 1, písm. c)

Ø Štruktúra Modulu č. 2

MODUL Č. 2.1

Počet klientov:	2 klienti
Personálne požiadavky:	2× sociálny pracovník alebo 1× sociálny pracovník a 1× asistent sociálnej práce alebo 1× sociálny pracovník a 1× psychológ/špeciálny pedagóg/pedagóg
Počet hodín face to face:	60 hodín
Realizačná fáza:	ambulantnou a terénnou formou

MODUL Č. 2.2

Počet klientov:	3-5 klientov
Personálne požiadavky:	2× sociálny pracovník alebo 1× sociálny pracovník a 1× asistent sociálnej práce alebo 1× sociálny pracovník a 1× psychológ/špeciálny pedagóg/pedagóg
Počet hodín face to face:	80 hodín
Realizačná fáza:	ambulantnou a terénnou formou

MODUL Č. 2.3

Počet klientov:	6 a viac
Personálne požiadavky:	2× sociálny pracovník a 1× psychológ/špeciálny pedagóg/pedagóg alebo 1× sociálny pracovník a 1× asistent sociálnej práce a 1× psychológ/špeciálny pedagóg/pedagóg
Počet hodín face to face:	120 hodín
Realizačná fáza:	ambulantnou a terénnou formou

MODUL Č. 3: „Príchod dieťaťa do rodiny“ (biologickej/náhradnej)

Ø Obsah Modulu č. 3

- pomoc rodičom získať informácie o doterajšom živote dieťaťa, ktorými do príchodu dieťaťa nedisponovali,
- podporovať schopnosť dieťaťa spracovávať emócie a regulovať správanie v súvislosti s príchodom do rodiny,
- podporovať začleňovanie dieťaťa do rodiny a jeho prijímanie zo strany rodičov,
- viesť rodičov k tolerancii a trpezlivosti s dieťaťom, dopriať mu čas adaptovať sa, zvyknúť si na seba navzájom, až potom zapájať širšiu rodinu a tým viesť k vytváraniu bezpečného neohrozujúceho rodinného prostredia, naučiť ich stratégiám ako riešiť konfliktné, krízové situácie
- podporovať kooperáciu rodičov v starostlivosti o dieťa,
- asistovať rodičom pri zabezpečení lekára, MŠ, ZŠ a iných inštitúcií v prípade, ak dieťa prichádza do rodiny v inej lokalite, ako vyrastalo doteraz,
- podporovať spoločnú životnú perspektívu,

Podprogram „Moja rodina“

Intervenčno-sanačný sociálny program (§ 12, ods. 1, písm. d) a § 11 ods. 3 písm. b), b od 1. – 4., písm. d) § 45, ods. 1, písm. c)

- viesť rodičov k zadávaniu hraníc a pravidiel určiť čo je dôležité, čo je dovolené, čo je nebezpečné, čo neprijímame, čo oceňujeme, (Dieťa prežíva bezpečie tam, kde sú jasne dané hranice a pravidlá),
- podporovať schopnosť rodiča spracovávať emócie spojené s príchodom dieťaťa,
- pomôcť rozvíjať hĺbkú a stálosť citových vzťahov medzi rodičmi a deťmi,
- podporovať toleranciu rodičov k poruchám a problémom vo vývoji dieťaťa,
- viesť rodičov k tomu, aby boli dôslední v zabezpečení vhodného bývania, stravovania, zdravotnej starostlivosti a plnenia školskej dochádzky deťom,
- motivovať rodičov, aby umožnili deťom vyberať si záujmové krúžky podľa svojich záujmov, talentu, vlôh a preferencií,
- viesť rodičov k dohliadaniu nad prípravou detí na vyučovanie a byť im nápomocní pri príprave na vyučovanie, ak to potrebujú,
- viesť rodičov k zaujímaniu sa o to, ako a s kým trávia voľný čas,
- viesť rodičov, aby spolu s deťmi hľadali a vytvorili vyhovujúci denný režim, pravidlá a povinnosti pre všetkých,
- ujasniť si predstavy rodičov a detí o fungovaní domácnosti po príchode nového člena do rodiny,
- motivovať rodičov k venovaniu dostatočnej pozornosti svojim deťom,
- viesť rodičov vnímať a rešpektovať potreby a požiadavky dieťaťa,
- motivovať rodičov k vedeniu otvorených rozhovorov s deťmi primerane veku,
- motivovať deti k vedeniu otvorených rozhovorov s rodičmi,
- motivovať deti a rodičov k hľadaniu alternatív trávenia spoločného voľného času, ale aj individuálneho, podľa potrieb jednotlivých členov,
- viesť rodinu k vzájomnému sa rešpektovaniu,
- upozorniť rodičov na dôsledky vplyvu patologického prostredia na deti,
- upozorniť rodičov na dôsledky vyplývajúce z nedostatočnej starostlivosti o deti,
- zasiahnuť okamžite v prípade, že v rodine dochádza k porušovaniu práv detí,
- podporovať toleranciu rodičov k poruchám a problémom vo vývoji dieťaťa,
- viesť a podporovať ostatné deti v rodine k prijatiu nového súrodenca,
- povzbudzovať rodičov k rovnakému prístupu voči všetkým deťom.

Ø Štruktúra Modulu č. 3

MODUL č. 3.1

Počet klientov:	2 klienti
Personálne požiadavky:	2× sociálny pracovník alebo 1× sociálny pracovník a 1× asistent sociálnej práce alebo 1× sociálny pracovník a 1× psychológ/špeciálny pedagóg/pedagóg
Počet hodín face to face:	60 hodín
Realizačná fáza:	ambulantnou a terénnou formou

MODUL č. 3.2

Počet klientov:	3-5 klientov
Personálne požiadavky:	2× sociálny pracovník alebo

Podprogram „Moja rodina“

Intervenčno-sanačný sociálny program (§ 12, ods. 1, písm. d) a § 11 ods. 3 písm. b), b od 1. – 4., písm. d) § 45, ods. 1, písm. c)

1× sociálny pracovník a 1× asistent sociálnej práce **alebo**
1× sociálny pracovník a 1× psychológ/špeciálny
pedagóg/pedagóg

Počet hodín face to face: 80 hodín

Realizačná fáza: ambulatnou a terénnou formou

MODUL Č. 3.3

Počet klientov: 6 a viac

Personálne požiadavky: 2× sociálny pracovník a 1× psychológ/špeciálny
pedagóg/pedagóg **alebo**

1× sociálny pracovník a 1× asistent sociálnej práce
a 1× psychológ/špeciálny pedagóg/pedagóg

Počet hodín face to face: 120 hodín

Realizačná fáza: ambulatnou a terénnou formou

NADSTAVBOVÉ MODULY PRE MODULY Č. 1, 2 a 3

NADSTAVBOVÝ MODUL A – psychológ

Počet klientov: 1 klient/rodina

Personálne požiadavky: 1× psychológ

Počet hodín face to face: 15 hodín

Realizačná fáza: ambulatnou formou, v prípade potreby v kombinácii s
terénnou formou

NADSTAVBOVÝ MODUL B – špeciálny pedagóg

Počet klientov: 1 klient/rodina

Personálne požiadavky: 1× špeciálny pedagóg

Počet hodín face to face: 10 hodín

Realizačná fáza: ambulatnou formou, v prípade potreby v kombinácii s
terénnou formou

NADSTAVBOVÝ MODUL C – psychológ a špeciálny pedagóg

Počet klientov: 1-2 klienti

Personálne požiadavky: 1× psychológ a 1× špeciálny pedagóg

Počet hodín face to face: 30 hodín

Realizačná fáza: ambulatnou formou, v prípade potreby v kombinácii s
terénnou formou

MODUL Č. 4: „Finančná gramotnosť“

Ø Obsah Modul č. 4

- informovanie o možnostiach zaistenia platných dokladov totožnosti členov rodiny,
- informovanie o možnostiach zaistenia dávok sociálnej podpory pre rodinu,
- pomoc pri hľadaní či udržaní zamestnania pre dospelých členov rodiny,
- pomoc pri postupnom vyrovnávaní rodinného rozpočtu,
- pomoc pri kreovaní splátkových kalendárov pri vyrovnávaní dlhov,
- vedenie k udržiavaniu poriadku v domácnosti,

Podprogram „Moja rodina“

Intervenčno-sanačný sociálny program (§ 12, ods. 1, písm. d) a § 11 ods. 3 písm. b), b od 1. – 4., písm. d) § 45, ods. 1, písm. c)

- pomoc pri udržaní bývania klientov,
- pomoc pri úprave bytových podmienok pre deti,
- pomoc pri vytváraní priestoru na učenie pre deti.

Ø Štruktúra Modulu č. 4

Počet klientov:	2 klienti
Personálne požiadavky:	2× sociálny pracovník alebo 1× sociálny pracovník a 1× asistent sociálnej práce
Počet hodín face to face:	40 hodín
Realizačná fáza:	ambulantnou a terénnou formou

7. Metódy a techniky

- **Pozorovanie** – ide predovšetkým o zachytenie vonkajších prvkov správania klienta, či už dospelého alebo dieťaťa. Predmetom pozorovania sú predovšetkým motorické prejavy ako nepokoj, strach, gestikulácia, kývanie a pod. V rámci pozorovania sa zameriavame na motorickú, fyziologickú a kognitívno-afektívnu zložku správania sa klienta.
- **Motivačný rozhovor** – zameriava sa na rodičov ako aktérov zmien, pomôcť klientovi realizovať zmeny v jeho živote, ktoré nevie realizovať sám bez podpory. Motivačný rozhovor je vedený s akcentom na porozumenie jednotlivým fázam procesu zmeny.
- **Analýza materiálov** – pri práci s rodinami a deťmi sa sociálny pracovník stretáva s rôznymi informáciami o správaní dieťaťa alebo iného člena rodiny v správach výchovného pracovníka, učiteľa, sociálneho pracovníka, kolízneho opatrovníka alebo sudcu, čo zohráva pri tvorbe komplexnej sociálnej diagnostiky veľmi dôležitú úlohu.
- **Diagnostika pomocou vecí** – ide o diagnostickú metódu, ktorou zisťujeme predovšetkým údaje o klientovi, ktoré nám nie sú známe a môžu výrazným spôsobom pomôcť v jeho socializácii – obkloповanie vecami, koníčky, štýl oblečenia, hudba, knihy a pod..
- **Informácia** – patrí medzi elementárne metódy práce s klientmi, pomoc rodine informácie spracovať a overiť si, či ich správne pochopila. Informácie sa týkajú predovšetkým ich základných práv, nárokov na poskytnutie sociálnych služieb, podpory zo strany samosprávy, štátnych sociálnych dávok, zvýšenie právneho povedomia.
- **Interview** – najpoužívanejšia metóda sociálnej práce vedená s jednotlivcom alebo skupinou.
- **Klarifikácia** – v rámci tejto metódy ide o rozumovú analýzu problému alebo celkovej situácie, odborník a rodina objasňujú rôzne aspekty prezentovaného problému. V rámci procesu klarifikácie môže prísť k redefinícii problému či zmene diagnózy, rodina môže naraz vidieť svoju situáciu z iného zorného uhla a objavuje nové možnosti riešenia svojho problému.
- **Ventilácia** – sa používa predovšetkým pri prvom poradenskom rozhovore, pomáha klientovi zbaviť sa nahromadeného napätia, stresu, úzkosti, strachu, umožňuje klientovi hovoriť o problémoch a ťažkostiach bez zosmiešňovania, zhadzovania a nepochopenia. Rozprávaním o probléme dochádza k zníženiu tenzie a strachu a môže sa vytvoriť priestor pre konštruktívnu poradenskú prácu.
- **Povzbudenie** – túto metódu používa sociálny pracovník pri cieľovej skupine zväčša v iníciaľnej fáze, kedy je dôležité hneď povzbudiť klienta, oceniť, že sa rozhodol riešiť svoj

Podprogram „Moja rodina“

Intervenčno-sanačný sociálny program (§ 12, ods. 1, písm. d) a § 11 ods. 3 písm. b), b od 1. – 4., písm. d) § 45, ods. 1, písm. c)

problém. Najmä u detí je táto metóda veľmi dôležitá, aby prekonalí svoj strach. V rámci tejto metódy sa môže použiť aj modifikácia, resp. použitie ďalších prostriedkov vhodných pre jednotlivé vekové kategórie (hračka a pod.).

- **Interpretácia** – ako jedna z metód sociálnej práce sa pri cieľovej skupine používa v neskoršej fáze a používa sa u dospelých klientov. Nepoužíva sa v úvodnej fáze ani v krízovej intervencii kedy klient nesmie byť v tenzii a musí byť pripravený na interpretáciu. V rámci tejto metódy prestáva byť poradca celkom pasívny, začína aktívne dopĺňať chýbajúce súvislosti, ktoré zostávali klientovi skryté. Nie je vhodná počas tenzie, počas rozličných kríz u klienta, poradca musí mať viacero poznatkov o klientovom prežívaní. Vhodné pre túto metódu je, aby klient dospel do štádia, kedy dokáže interpretovať sám, aby nedošlo k pocitu, že mu bola interpretácia implantovaná.
- **Tréning** – ide predovšetkým o tréning zameraný na prekonávanie strachu, tréning na zvyšovanie sebavedomia a pozitívneho sebahodnotenia, tréning základných rodičovských zručností, tréning konštruktívnej hádky, tréning v asertivite, tréning zameraný na prekonávanie fóbii a pod..
- **Relaxačné techniky** – Špeciálnou formou nácvikov sú relaxačné techniky, ktoré využívajú súvislosti medzi uvoľnením svalstva, psychickým preladením a ovplyvnením somatiky. Medzi základné relaxačné techniky, ktoré sa využívajú patrí Schultzov autogénny tréning a Jakobsonova progresívna relaxácia.
- **Modelovanie** – zaraďujeme k činnostným metódam, kedy ide o modelovanie reálnych situácií zo života klienta, ktorú si rozohráva podľa svojich predstáv. Pri tradičnom modelovaní odborník ponúka rodine svoj spôsob zvládania určitej situácie a rodina sa môže inšpirovať alebo si tento spôsob osvojiť.
- **Hranie rolí** – táto metóda sa využíva i v spojení s ďalšími metódami, zväčša je realizovaná v rámci komunitnej práce s klientmi, skupinovej, svojpomocnej skupiny. Najčastejšie ostatní členovia rodiny hrajú rolu jedného člena v rôznych situáciách a tým mu poskytujú užitočnú spätnú väzbu na jeho správanie. Veľmi užitočná býva výmena rolí, aby sa členovia rodiny dokázali vcítiť do situácie ostatných a lepšie pochopili motiváciu, komunikáciu a jeho správanie.
- **Metóda incidentu** – v rámci tejto metódy ide o zameranie klienta a poradcu na detailnú analýzu konfliktnej situácie s úmyslom pripraviť klienta na jej zvládnutie v budúcnosti.
- **Metóda prípadovej štúdie** – ide o metódu, ktorá vychádza zo štúdia jednotlivých prípadov na základe ktorých dokáže sociálny pracovník vytvoriť hypotézu, ktorá vystihuje vývoj a dynamiku sociálnych procesov, zmien a reakcií.
- **Konfrontácia** – v rámci tejto metódy sociálny pracovník upozorňuje klienta na rozdiely a rozpory v jeho tvrdeniach, správaní a chápaní seba aj iných. V rámci tejto metódy sa môže dostať klient a poradca do vzájomnej konfrontácie, do konfrontácie s ostatnými členmi rodiny, či členmi skupiny. Túto metódu uplatňujeme hlavne ak pracujeme s matkou a s deťmi, kedy dochádza k násilným atakom matky voči deťom, prípadne dochádza ku konfrontácii medzi klientmi navzájom.
- **Podmieňovanie a iné behaviorálne techniky** – používajú sa predovšetkým u detí, pozitívne podmieňovanie (pochvala) a pod. napomáhajú regulovať správanie detí, v prípade dospelých osôb ide o čiastkové zmeny jednotlivých postojov a správania v určitých situáciách.

Podprogram „Moja rodina“

Intervenčno-sanačný sociálny program (§ 12, ods. 1, písm. d) a § 11 ods. 3 písm. b), b od 1. – 4., písm. d) § 45, ods. 1, písm. c)

- **Reflexia** – v rámci tejto metódy sociálny pracovník preformulováva klientove odpovede, aby stimuloval klientov vhlad a sebareflexiu. Prostredníctvom nej odborník signalizuje rodine, že ju počúva, snaží sa pochopiť prezentované obsahy nielen z hľadiska racionality, ale aj prežívania.
- **Abreakcia** – sociálny pracovník vytvára pre klienta priestor, aby mohol znovu prežiť problémovú situáciu, uvoľniť skrytú alebo potlačenú emocionalitu, pochopiť aktuálnu situáciu a obnoviť mechanizmy zvládania tejto situácie. Často sa spája so znovuprežívaním a následnou katarziou.
- **Persuázia** – v rámci tejto metódy hľadá sociálny pracovník primerané argumenty, aby sprostredkoval klientovi iný pohľad na problém, ponúkol mu efektívnejšie vzorce správania či riešenia problémovej situácie.
- **Prípadová konferencia** – je plánované koordinované a štruktúrované stretnutie všetkých do prípadu zainteresovaných strán – rodičia, deti, odborníci jednotlivých inštitúcií, ktorí pracovali alebo budú pracovať s dieťaťom alebo jeho rodinou, prípadne, aj členovia širšej rodiny, ak môžu byť prínosom pre riešenie problémovej situácie dieťaťa a jeho rodiny.
- **Krízová intervencia** – ide o špeciálnu pomoc osobám v kríze. Býva kratšia ako klasická intervencia. je zameraná na zvládanie akútneho problému. Krízová intervencia minimalizuje problém klienta, objavuje zdroje a posilňuje klienta, jeho schopnosti, integritu, sebadôveru, umožňuje vyjadrenie emócií.
- **Sumarizácia** – zameraná na zhrnutie doterajšej spolupráce s rodinou, uskutočňuje sa po určitej etape alebo na konci sedenia, ale užitočnejšie je, ak poradca povzbudí k sumarizácii rodinu, ktorá referuje o tom, kam sa spolupráca s odborníkom dostala a na čom sa spolu dohodli.

Záverom: Intervenčno-sanačný sociálny podprogram sa zameriava predovšetkým na dieťa a jeho rodinu. Jeho hlavným poslaním je, aby na jednej strane čo najmenej detí bolo odobratých z rodín a tým sa predchádzalo predovšetkým k traumatizácii dieťaťa a na strane druhej je zameraný na odbornú intervenciu po príchode dieťaťa do pôvodnej rodiny, prípadne do rodiny náhradnej.

Program pozostáva zo 4 samostatných modulov, ktoré sa môžu vhodne kombinovať. Kombinácia bude vyplývať predovšetkým zo sociálnej diagnostiky, ktorá je nevyhnutným úvodným vstupom pre určenie vhodného programu pre rodinu.

V Nitre, 2. 5. 2022

Mgr. Mariana Kováčová, PhD.
riaditeľka/odborná garantka